

SENDİKA-İÇİ DEMOKRASİ NASIL GELİŞTİRİLEBİLİR?

Aydınlık Gazetesi, 25 Mart 2014

Yıldırım Koç

Türkiye’de sendikalarda demokratik anlayış ve kurallar hakim değildir. Ancak sendikalarda örgüt-içi demokrasinin yetersizliği, Türkiye’de birçok başka kurumdaki örgüt-içi demokrasiden farklı da değildir. Bu saptama, sendikalardaki anti-demokratik uygulamaların meşrulaştırılması olarak algılanmamalıdır; fakat bu konuda yapılan değerlendirmelerde dikkate alınmalıdır. Ayrıca başka ülkelerdeki sendikalarda da demokratik işleyişin düzeyi ve hangi durumlarda demokratik anlayış ve uygulamaların öne çıktığı da incelenmelidir.

Üye Kitlesinin Demokrasi Talebi

Sendikaları gerçekten demokratik bir işleyişe kavuşturacak gelişme, üye kitlesinin sınırlı işlevli bir “araç” olarak gördüğü sendikanın bu işlevlerini yerine getiremez duruma düşmesidir.

Bu “araç” bozulmadığı ve istenen sonuca hizmet ettiği sürece, üye kitlesinin demokratik bir yapı için etkili bir biçimde harekete geçmesi söz konusu değildir. Aidat ödenerek işletilen bir araç etkisizleşirse, araç sorgulanır ve aracı yeniden çalışır hale getirme mücadelesinin bir unsuru da, sendika-içi demokrasinin geliştirilmesi talebi kitleleşir.

Sendika-içi demokrasi talebinin kitleleşmesinin önkoşulu bu durumdur. Ancak, sendika-içi demokrasiye en büyük darbeyi indiren etmenin de zayıflatılmasında yarar vardır.

Sendika yöneticilerinin sendika-içi demokrasiyi etkisizleştirme çabalarının en önemli nedeni, sendikacıların çoğunun bu görevi bir nimet kapısı, bir “meslek” olarak görmeleridir.

Bu açıdan bakıldığında, sendika-içi demokrasinin gelişmesine katkıda bulunacak bazı düzenleme ve uygulamalar şunlardır:

Sendikaların tüzükleri ve delege seçim yönetmelikleri bu örgütlerin internet sitelerinde yayımlanmalı ve kolayca erişilebilir olmalıdır. Bazı sendikaların tüzüklerinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın internet sitesinde yayınlanmış olması bile önemlidir.

Sendikaların gelir ve giderleri, üyelerin kolayca erişebileceği biçimde ayrıntılı ve anlaşılabilir biçimde yayımlanmalıdır.

Sendika Yöneticiliği Nimet Kapısı ve Meslek Olmamalı

Sendika yöneticilerine yapılan her türlü ödeme (ücret, ikramiye, sosyal yardım, harcırah ve özellikle hizmet ödenekleri) ile sendika yöneticilerine sendikaca sağlanan olanaklar (araç, özel şoför, lojman, vb.), üyelerin erişebileceği ve anlayabileceği biçimde yayımlanmalıdır.

Sendika yöneticilerinin kendileri ve yakınlarına ait malvarlığı konusunda verdikleri mal beyanları açıklanmalıdır.

Bazı sendikacıların yaptıkları yolsuzluklar, “kol kırılır yen içinde kalır” anlayışıyla gizlenmemeli; bu konudaki iddialar ile sürmekte olan davalar konusunda üye kitlesi bilgilendirilmelidir.

Bu tür haklı taleplerin hayata geçirilmesi, sendika yöneticiliğini bir nimet kapısı olmaktan çıkaracak, sendika-içi demokrasinin önündeki en önemli engeli kaldıracaktır.

Bu düzenlemeler yapılmadan sendika yöneticiliğinin belirli bir süreyle veya dönemle kısıtlanmasının sendika-içi demokrasinin geliştirilmesi açısından bir etkisi bulunmamaktadır.

Sendika-içi demokrasinin geliştirilmesine büyük katkılarda bulunabilecek bir kurum da, bağımsız ve demokratik bir Türkiye, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesinde yer alan etkili siyasi örgüttür.

Bu siyasi örgüt, ülkenin ve işçi sınıfının kurtuluşunun işçilerin örgütlü mücadelesinden geçtiğine inandığından, sendika-içi demokrasinin gelişmesi için büyük çaba gösterir.

Sendikacılık mücadelesinin üye kitleleriyle birlikte siyasallaşması (sendikaların anti-demokratik biçimde siyasal örgütlerce kullanılması değil), aynı zamanda sendika-içi demokrasinin geliştirilmesine büyük katkılarda bulunur.